

УДК 334.012.32:004(477)

Єсіна Ольга Геннадіївна

ст. викладач кафедри економічної кібернетики та інформаційних технологій,
Одеський національний економічний університет (Україна)

РОЗВИТОК ЦИФРОВОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ ПІДТРИМКИ ПІДПРИЄМНИЦТВА В УКРАЇНІ

JEL classification: C890; L860; O330

Згідно з Концепцією розвитку цифрової економіки та суспільства України на 2018–2020 роки, одним із напрямів цифрового розвитку держави було проголошено створення цифрової інфраструктури – комплексу технологій, продуктів та процесів, що забезпечують обчислювальні, телекомунікаційні та мережеві можливості на цифровій основі та є основою цифрової економіки й головним чинником розширення доступу громадян до глобального інформаційного середовища та знань [1].

Призначенням цифрової інфраструктури є надання громадянам України цифрових можливостей, подолання так званого «цифрового розриву».

Загалом цифрові інфраструктури поділяють на: опорні (тверді) та сервісні (м'які) (табл. 1).

Таблиця 1

Складові цифрової інфраструктури

Тверда цифрова інфраструктура	М'яка цифрова інфраструктура
Широкопasmовa фіксована телекомунікаційна інфраструктура. Мобільна інфраструктура зв'язку та широкопasmового доступу (3G, 4G, 5G). Радіоінфраструктура (LoRaWan тощо) для проєктів Інтернету речей (сенсори, датчики тощо). Інфраструктура обчислень, віртуалізації та збереження даних (хмарних та туманних). Інфраструктура кібербезпеки. Інфраструктура супутникового зв'язку. Спеціалізована інфраструктура.	Інфраструктура ідентифікації та довіри (citizenID, BankID, mobileID). Інфраструктура відкритих даних. Інфраструктура інтероперабельності. Інфраструктура блокчейн. Інфраструктура електронних розрахунків та транзакцій (онлайн-платежі, інструменти cashless, сервіси fintech). Інфраструктура е-комерції та онлайн-взаємодії суб'єктів бізнесу (e-contract, e-invoicing, e-logistics). Інфраструктура державних послуг (e-government); інфраструктура інтероперабельності (API, стандарти європейської ISA). Інфраструктура життєзабезпечення (цифрові медичні, освітні, транспортні, логістичні та інші системи, системи громадської безпеки). Геоінформаційна інфраструктура (прив'язки цифрових даних до просторових об'єктів). Промислові цифрові інфраструктури (Індустрія 4.0).

Джерело: розроблено автором за даними [1; 2]

В Україні цифрова інфраструктура підтримки суб'єктів підприємництва представлена різними складовими.

До найбільш успішних цифрових інфраструктурних проєктів підтримки підприємництва можна віднести національний проєкт, ініційований Міністерством цифрової трансформації України Дія.Бізнес, який містить дві складові – портал та офлайн-центри.

У офлайн центрах бізнес може отримати безоплатні консультації, навчатися, шукати інвесторів та ін. Онлайн-платформа «Дія.Бізнес» (<https://business.diia.gov.ua>) має зручний та зрозумілий інтерфейс й містить такі основні сервіси:

– Бізнес-ідеї для започаткування власної справи. Кожна ідея супроводжується історією реалізації, орієнтованою сумою інвестицій, шаблонами розрахункових документів та корисними матеріалами.

- Навчальний сервіс, який пропонує безкоштовні навчальні матеріали. Сервіс допоможе розвивати бізнес чи кар'єру.
 - Безкоштовні онлайн-консультації для підприємців – це консалтингова платформа, де можна отримати консультативну допомогу з питань розвитку бізнесу.
 - Інформаційні інтерактивні сервіси щодо актуальних правил оподаткування, бухгалтерської звітності.
 - Шаблони типових документів.
 - Чеклісти та довідники.
 - Онлайн-аудит бізнесу.
 - Інформацію про доступні програми фінансової підтримки бізнесу та ін.
- Цифрова інфраструктура відкритих даних допомагає підприємництву [3]:
- ухвалювати кращі рішення, даючи їм доступ до повнішої інформації про ринок;
 - уникати корупційних ризиків і розв'язувати проблеми, з якими може стикатися бізнес в Україні;
 - створювати нові товари, послуги, сервіси та бізнес-моделі;
 - ефективніше планувати бізнес-процеси, приймати рішення з урахуванням значної кількості факторів.

Для бізнесу відкриті дані можуть бути корисні у двох напрямках: використання сервісів, заснованих на обробці відкритих даних, і власне використання даних в бізнес-процесах. Відкриті дані дають бізнесу основну конкурентну перевагу – можливість приймати оперативні управлінські рішення [3].

Необхідною умовою для ефективного використання цифрової інфраструктури є наявність цифрових навичок. За їх відсутності навіть наявність покриття та забезпечення технікою не дозволить скористатися перевагами, які забезпечує розвинена інфраструктура. З іншого боку, відсутність навичок зменшує попит на цифрові послуги, що стримує розвиток галузі. Отже, розвиток цифрових навичок є одним із пріоритетів Мінцифри, який виділений в окремий напрямок. Так, на порталі Дія.Цифрова освіта Мінцифра оприлюднило Цифрограм і Рамки цифрових компетентностей.

За допомогою Національного тесту на цифрову грамотність Цифрограм можна визначити рівень цифрової грамотності, прогалини та недоліки у цифрових навичках та виявити, які компетенції слід додатково удосконалити. Існує Цифрограм для громадян, вчителів, державних службовців, медичних працівників та ICDL Український цифровий громадянин (<https://osvita.diia.gov.ua/digigram>). Цифрограм 2.0 спирається на Рамку цифрової компетентності для громадян України, яку було створено українськими експертами на основі європейської концептуально-еталонної Рамки цифрових компетентностей для громадян ЄС (DigComp 2.0). Завдяки Рамкам цифрових компетентностей (для громадян, для підприємців, для держслужбовців, для педагогічних й науково-педагогічних працівників) громадяни можуть визначити рівень своєї компетентності у роботі з цифровими технологіями та виявити особисті потреби у підвищенні кваліфікації у цій сфері.

За якісної цифрової інфраструктури можливий високоякісний фіксований та мобільний Інтернет; електронна взаємодія бізнесу; електронні розрахунки; електронне урядування; відкриті дані та ін. Якісна цифрова інфраструктура відкриває можливості для формування конкурентних переваг, скорочення трансакційних витрат за одночасного підвищення продуктивності праці; отримання доходів; зменшення витрат та збільшення продуктивності та ефективності прийняття рішень.

Література

1. Про схвалення Концепції розвитку цифрової економіки та суспільства України на 2018-2020 роки та затвердження плану заходів щодо її реалізації : Розпорядження Кабінету Міністрів України № 67-р від 17.01.2018 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/67-2018-r#Text> (дата звернення: 14.03.2022).
2. Краус К. М., Краус Н. М., Поченчук Г. М. Цифрова інфраструктура в умовах віртуалізації та нової якості управління економічними відносинами. *Ефективна економіка*. 2021. № 9. DOI: 10.32702/2307-2105-2021.9.82.
3. Єсіна О. Г. Відкриті дані як інструмент інформаційної підтримки бізнесу. *Наукові проблеми господарювання на макро-, мезо- та мікроекономічному рівнях* : зб. матеріалів XIX Міжнар. наук.-практ. конф., присвяченої 100-річчю ОНЕУ (м. Одеса, 17-18 травня 2021 р.). Одеса : ВД «Гельветика», 2021. С. 422–424.